

DECIZIE

11 mai 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței,

Judecător:

Judecători:

Tatiana Vieru,

Mariana Pitic, Oleg Sternioală,

Tamara Chișca-Doneva, Valentina Clevadî

examinînd recursul declarat de către întreprinderea mixtă „Standard-Vin Plus” societate cu răspundere limitată prin intermediul reprezentantului, avocatul Leu Vasile,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către întreprinderea individuală „Tanasiev V” împotriva întreprinderii mixte „Standard-Vin Plus” societate cu răspundere limitată privind repararea prejudiciului material și încasarea dobînzii de întîrziere,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2015, prin care a fost admis apelul declarat de către întreprinderea individuală „Tanasiev V”, casată hotărîrea Judecătoriei Orhei din 09 iunie 2015 și emisă o hotărîre nouă, de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La data de 28 mai 2014, reclamanta ÎI „Tanasiev V” s-a adresat în instanță cu o cerere de chemare în judecată împotriva ÎM „Standard-Vin Plus” SRL privind repararea prejudiciului material și încasarea dobînzii de întîrziere.

În motivarea acțiunii, reclamanta ÎI „Tanasiev V” a indicat că, anterior, într-un alt litigiu, prin hotărîrea irevocabilă a Judecătoriei Orhei din 28.05.2013, pîrîta ÎM „Standard-Vin Plus” SRL a fost obligată să-i restituie următoarele bunuri în formă de chimicale și, anume: Titus 1 cg.; Ventop 30 litre; Nomolt 20 litre; Lignogumat 19 cg.; Antracol 50 cg.; Cerfun 10 litre; confidor 20° SL - 4 litre.

Din considerentul că, debitorul nu a dispus de bunuri care pot fi urmărite pentru satisfacerea creanțelor, la 26 iulie 2013, reclamanta, prin intermediul executorului judecătoresc Guțu Vitalie, s-a adresat instanței de judecată în baza prevederilor art. 77 Cod de Executare, cu cererea de a schimba modul de executare a hotărîrii Judecătoriei Orhei din 28.05.2013, prin încasarea din contul debitorului

în beneficiul său a prețului bunurilor care a fost estimat în sumă totală de 72982,75 lei.

Drept rezultat, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2014 a fost admisă cererea cu privire la schimbarea modului de executare a hotărîrii, înaintată de către ÎI „Tanasiev V” prin intermediul executorului judecătoresc Guțu Vitalie, dispunîndu-se schimbarea modului de executare a hotărîrii Judecătorei Orhei din 28.05.2013 prin încasarea din contul debitorului ÎM „Standard-Vin Plus” SRL în beneficiul ÎI „Tanasiev V” a prețului bunurilor în formă de chimicale în sumă de 72982,75 lei.

Afirmă reclamanta că, la 07 martie 2014, decizia Curții de Apel Chișinău a fost executată integral, ceea ce se confirmă prin ordinul de plată nr. 23.

Prin urmare, conform prevederilor art. 14 Cod civil, solicită reclamanta ÎI „Tanasiev V” încasarea din contul pîrîtei ÎM „Standard-Vin Plus” SRL în beneficiul său a sumei de 5065 lei, cu titlu de prejudiciul material din cauza schimbării cursului valutar și suma de 9898,96 lei, cu titlu de dobîndă de întîrziere.

Prin hotărîrea Judecătorei Orhei din 09 iunie 2015, cererea de chemare în judecată înaintată de către ÎI „Tanasiev V” a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărîrea enunțată, ÎI „Tanasiev V” a depus apel, solicitînd în urma concretizării apelului, încasarea din contul pîrîtei ÎM „Standard-Vin Plus” SRL în beneficiul său a sumei de 5065 lei, cu titlu de prejudiciul material din cauza schimbării cursului valutar și suma de 5673,66 lei, cu titlu de dobîndă de întîrziere pentru perioada 22 iulie 2013 – 07 martie 2014.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2015, a fost admis apelul declarat de către ÎI „Tanasiev V”, fiind casată hotărîrea Judecătorei Orhei din 09 iunie 2015 și emisă o hotărîre nouă, de admitere parțială a acțiunii. S-a încasat din contul ÎM „Standard-Vin Plus” SRL în beneficiul ÎI „Tanasiev V” dobînda de întîrziere în sumă de 9898,96 lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Invocînd ilegalitatea deciziei enunțate, la data de 24 februarie 2016 și, respectiv la 19 aprilie 2016, ÎI „Tanasiev V” a contestat-o cu recurs și recurs suplimentar, solicitînd admiterea lor, casarea parțială a deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2015 în partea respingerii pretenției privind repararea prejudiciului material din cauza schimbării cursului valutar în sumă de 5065 lei, cu emiterea în această parte a unei noi hotărîri, prin care acțiunea privind repararea prejudiciului material și încasarea dobînzii de întîrziere să fie admisă în sensul declarat.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 20 aprilie 2016, recursurile declarate de către ÎI „Tanasiev V”, au fost considerate inadmisibile.

La 28 martie 2016, ÎM „Standard-Vin Plus” SRL prin intermediul reprezentantului, avocatul Leu Vasile a contestat decizia Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2015 cu recurs, solicitînd admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel în partea admiterii acțiunii ÎI „Tanasiev V”, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărîri, prin care acțiunea privind încasarea dobînzii de întîrziere să fie respinsă ca fiind neîntemeiată.

În susținerea recursului s-a indicat că, la examinarea pricinii în partea admiterii pretenției privind încasarea dobânzii de întârziere, instanța de apel a interpretat eronat norma de drept material, deoarece, la momentul examinării cauzei de restituire a bunurilor, intimata ÎI „Tanasiev V” nu a solicitat achitarea prețului bunurilor, ci restituirea lor.

La fel, s-a indicat că, instanța de fond, la examinarea cauzei de restituire a bunurilor, a fost în imposibilitatea determinării și verificării corectitudinii prețului acestor bunuri, în lipsa unor probe justificative, prețul fiind prezentat ulterior, după pronunțarea hotărârii, or, numai după ce hotărârea Judecătorei Orhei din 28 mai 2013 a devenit irevocabilă, ÎI „Tanasiev V” a prezentat executorului judecătoresc Guțu Vitalie certificatul cu nr. 22/07 din 22 iulie 2013 cu indicarea prețului bunurilor în mod unilateral, solicitând executorului judecătoresc expedierea în instanța de judecată a unui demers de schimbare a modului și ordinii de executare a hotărârii prin încasarea contravalorii bunurilor în mărime de 72 982,75 lei.

În acest context, a subliniat reprezentantul că, obligațiile ÎM „Standard-Vin Plus” SRL față de ÎI „Tanasiev V” au devenit pecuniare doar după adoptarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2014, prin care a fost schimbat modul și ordinea de executare a hotărârii Judecătorei Orhei din 28.05.2013, prin încasarea din contul debitorului ÎM „Standard-Vin Plus” SRL în beneficiul ÎI „Tanasiev V” a prețului bunurilor în formă de chimicale în sumă de 72982,75 lei, obligație stinsă în termenul prevăzut de lege, la data de 07.03.2014, prin ordinul de plată nr.23.

Astfel, consideră că, la caz nu există careva temei legal de încasare a dobânzii de întârziere din contul ÎM „Standard-Vin Plus” SRL.

Plus la aceasta, s-a mai indicat că, în speță instanța de apel, și-a depășit limitele examinării cererii de apel concretizate.

În acest sens se menționează că, concluzia instanței de apel, precum că ÎI „Tanasiev V” este îndreptățită de a pretinde încasarea din contul ÎM „Standard-Vin Plus” SRL a dobânzii de întârziere în sumă de 9898,96 lei, contravine cererii de apel concretizate nr. 12673 din 03 septembrie 2015, prin care ÎI „Tanasiev V” a solicitat încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 5 673,66 lei, anexînd și calculul rectificat al dobânzii de întârziere pentru perioada 22 iulie 2013 – 07 martie 2014, pe cînd instanța de apel a decis, în mod arbitrar, încasarea sumei de 9898,96 lei, solicitată de ÎI „Tanasiev V” în instanța de fond, adică cu 4223,3 lei mai mult, în lipsa unui temei legal.

La 19 aprilie 2016, ÎI „Tanasiev V” a prezentat referință la recursul declarat de către ÎM „Standard-Vin Plus” SRL, în care a invocat caracterul neîntemeiat al acestuia, solicitând respingerea recursului ca inadmisibil, pe motiv că este depus cu omiterea termenului prevăzut la art. 434 CPC.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție 20 aprilie 2016, recursul înaintat de ÎM „Standard-Vin Plus” SRL prin prisma art. 440 alin. (2) CPC a fost considerat admisibil și transmis spre examinare într-un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs și referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu art. 445 alin.(1) lit. f) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Astfel, Colegiul judiciar a stabilit că, anterior, într-un alt litigiu, prin hotărârea irevocabilă a Judecătoriei Orhei din 28.05.2013, recurenta ÎM „Standard-Vin Plus” SRL a fost obligată să-i restituie intimatei ÎI „Tanasiev V” următoarele bunuri în formă de chimicale și, anume: Titus 1 cg.; Ventop 30 litre; Nomolt 20 litre; Lignogumat 19 cg.; Antracol 50 cg.; Cerfun 10 litre; confidor 20° SL - 4 litre (f.d.13).

Potrivit certificatului nr. 22/07 din 22.07.2013, eliberat de către ÎI „Tanasiev V”, valoarea bunurilor ce urmau a fi restituite conform hotărârii Judecătoriei Orhei din 28.05.2013, constituie suma de 72982,75 lei, echivalentul a 5717, 77 dolari USA (f.d.8).

Din considerentul că, debitorul ÎM „Standard-Vin Plus” SRL nu a dispus de bunuri care pot fi urmărite pentru satisfacerea creanțelor, la 26 iulie 2013, ÎI „Tanasiev V” prin intermediul executorului judecătoresc Guțu Vitalie, s-a adresat instanței de judecată în baza prevederilor art. 77 Cod de Executare, cu cererea de a schimba modul de executare a hotărârii Judecătoriei Orhei din 28.05.2013, prin încasarea din contul debitorului în beneficiul său a prețului bunurilor care a fost estimat în sumă totală de 72982,75 lei.

Drept rezultat, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2014, a fost admisă cererea cu privire la schimbarea modului de executare a hotărârii înaintată de către ÎI „Tanasiev V” prin intermediul executorului judecătoresc Guțu Vitalie, s-a schimbat modul de executare a hotărârii Judecătoriei Orhei din 28.05.2013, prin încasarea din contul debitorului ÎM „Standard-Vin Plus” SRL în beneficiul ÎI „Tanasiev V” a prețului bunurilor în formă de chimicale în sumă de 72982,75 lei (f.d.12).

Tot actele cauzei atestă că, la 07 martie 2014, decizia Curții de Apel Chișinău a fost executată integral, ceea ce se confirmă prin ordinul de plată nr. 23 (f.d.10).

La fel s-a constatat că, în prezenta speță, reclamanta ÎI „Tanasiev V” solicită în urma concretizării cererii de apel, încasarea din contul ÎM „Standard-Vin Plus” SRL în beneficiul său a sumei de 5065 lei, cu titlu de prejudiciul material din cauza schimbării cursului valutar și suma de 5673,66 lei, cu titlu de dobândă de întârziere pentru perioada 22 iulie 2013 – 07 martie 2014 (f.d.f.d.2-3,100-101).

Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prima instanță, având ca obiect repararea prejudiciului material și încasarea dobânzii de întârziere, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii și respingerea acesteia ca fiind neîntemeiată (f.d.88-91).

Hotărârea primei instanțe a fost contestată de către ÎI „Tanasiev V”.

La rîndul său, judecînd cererea de apel, Curtea de Apel Chişinău a casat integral hotărîrea primei instanţe şi a emis o hotărîre nouă, prin care a admis parţial cererea de chemare în judecată.

În speţă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie apreciază concluziile instanţei de apel ca fiind rezultate din neexaminarea multiaspectuală a cauzei şi în consecinţă, aplicarea eronată a legii, iar hotărîrea primei instanţe o consideră legală şi întemeiată.

Astfel, în corespundere cu art. 619 alin. (1) Cod civil, obligaţiilor pecuniare li se aplică dobînzii pe perioada întîrzierii. Dobînda de întîrziere reprezintă 5% peste rata dobînzii prevăzută la art. 585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Totodată, norma de blanchetă enunţată la care se face referire şi anume art. 585 Cod civil, reglementează expres că, în cazul în care, conform legii sau contractului, obligaţia este purtătoare de dobîndă, se plăteşte o dobîndă egală cu rata de bază a Băncii Naţionale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

De menţionat că, dobînda de întîrziere prevăzută de art. 619 Cod civil al RM, reprezintă o modalitate de despăgubire pentru întîrzierea executării obligaţiilor pecuniare, considerîndu-se că are loc folosirea mijloacelor financiare străine. La rîndul său, folosirea mijloacelor financiare străine are loc în cazurile în care cumpărătorul reţine plata pentru bunurile procurate, clientul reţine plata pentru lucrările executate şi serviciile prestate, locatarul întîrzie să achite chiria.

În cazul în care dobînda pentru întîrzierea executării obligaţiilor pecuniare nu a fost stabilită prin contract scris între părţi, creditorul este îndreptăţit la plata sumei de bani şi a dobînzilor de întîrziere numai atunci cînd datoria debitorului a ajuns la scadenţă şi nu a fost executată.

Pornind de la criteriile determinate în art. 619 Cod civil, Colegiul judiciar concluzionează că, prima instanţă corect a constatat că, la caz încasarea dobînzii de întîrziere nu poate avea loc şi întemeiat a respins această pretenţie, or, prevederile art. 619 Cod civil nu se aplică în cazul întîrzierii executării obligaţiei de altă natură, adică norma respectivă nu se aplică asupra relaţiilor nelegate de utilizarea banilor în calitate de modalitate de plată sau de stingere a unei obligaţii pecuniare.

În acest context, Colegiul consideră că, instanţa de apel greşit a ajuns la concluzia de a admite pretenţia enunţată şi neîntemeiat a dispus încasarea din contul recurentei ÎM „Standard-Vin Plus” SRL în beneficiul ÎI „Tanasiev V” a dobînzii de întîrziere, în situaţia în care actele cauzei atestă că, obligaţia recurentei ÎM „Standard-Vin Plus” a devenit una pecuniară doar la 20.02.2014, când a fost adoptată decizia Curţii de Apel Chişinău de admitere a cererii cu privire la schimbarea modului de executare a hotărîrii Judecătorei Orhei din 28.05.2013, prin încasarea din contul ÎM „Standard-Vin Plus” SRL în beneficiul ÎI „Tanasiev V” a preţului bunurilor în formă de chimicale în sumă de 72982,75 lei, obligaţie executată de către recurentă la 07.03.2014, ceea ce se confirmă prin ordinul de plată nr. 23 (f.d.10).

Or, până la adoptarea deciziei sus-indicate, obligația recurentei ÎM „Standard-Vin Plus” a fost una nepecuriară, ultima fiind obligată să restituie doar chimicalele.

Mai mult ca atât, ÎI „Tanasiev V” nu a indicat prețul bunurilor nici în factura fiscală seria PA nr. 0922458 din 28 mai 2012, prin care i-a livrat ÎM „Standard-Vin Plus” bunuri în formă de chimicale.

La fel, instanța de apel, contrar prevederilor art. 373 alin. (1) CPC, depășind limitele judecării apelului, în mod arbitrar a dispus încasarea din contul ÎM „Standard-Vin Plus” în beneficiul ÎI „Tanasiev V” a dobânzii de întârziere în sumă de 9898,96 lei, or, prin cererea de apel concretizată nr. 12673 din 03 septembrie 2015, ÎI „Tanasiev V” a solicitat încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 5 673,66 lei, anexînd și calculul rectificat al dobânzii de întârziere pentru perioada 22 iulie 2013 – 07 martie 2014.

Cu referire la pretenția privind repararea prejudiciului material invocată în cererea de chemare în judecată, instanța de recurs reiterează prevederile art. 14 alin. alin. (1) și (2) Cod civil, care indică că, persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel. Se consideră prejudiciu cheltuielile pe care persoana lezată într-un drept al ei le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului încălcat, pierderea sau deteriorarea bunurilor sale (prejudiciu efectiv), precum și beneficiul neobținut prin încălcarea dreptului (venitul ratat), însă această normă nu poate constitui drept temei pentru admiterea acțiunii privind repararea prejudiciului material.

Aceasta deoarece, costul preparatelor chimice în sumă de 72 982, 75 lei a fost determinat în baza Certificatului nr. 22/07 din 22 iulie 2013, eliberat de către reclamanta ÎI „Tanasiev V”, adică schimbarea modului de executare, a avut loc în baza prețului preparatelor chimice prezentat de către ultima, care nu a fost concretizat de către aceasta pe tot parcursul examinării cererii executorului judecătoresc, Guțu Vitalie, cu privire la schimbarea modului și ordinii de executare a documentului executoriu nr. 2 - 90/13 din 28.05.2013, eliberat de Judecătoria Orhei, cu atât mai mult că, recurenta ÎM „Standard-Vin Plus” a transferat suma de 72 982, 75 lei în timp de 15 zile din data adoptării actului judecătoresc nr. 2r - 248/14.

Prin urmare, în speță corect s-a constatat că, careva temeuri legale și întemeiate pentru aplicarea prevederilor art. 14 Cod civil nu sunt, motiv ce impune instanța de recurs să ajungă la concluzia că, soluția primei instanțe este una întemeiată și legală.

Referitor la argumentele intimatei ÎI „Tanasiev V” invocate în referință precum că, recursul urmează a fi respins ca inadmisibil, pe motiv că este depus cu omiterea termenului prevăzut de art. 434 CPC, acestea nu pot fi reținute. Într-adevăr, din actele cauzei rezultă că, instanța de apel i-a expediat recurentei ÎM „Standard-Vin Plus” SRL decizia motivată din 08 decembrie 2015 la data de 25 ianuarie 2016 (f.d.140), iar recursul a fost depus la 28 martie 2016 (f.d.137), însă aceste circumstanțe nu pot constitui drept temei pentru respingerea recursului ca fiind depus cu omiterea termenului de declarare, în situația în care la dosar nu

există probe care să confirme data recepționării de către ÎM „Standard-Vin Plus” a deciziei motivate a Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2015.

Din considerentele menționate și având în vedere că circumstanțele pricinii au fost constatate de prima instanță, care a examinat pricina sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, aplicând corect normele de drept material și procedural, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către ÎM „Standard-Vin Plus” SRL prin intermediul reprezentantului, avocatul Leu Vasile, a casa decizia instanței de apel și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către întreprinderea mixtă „Standard-Vin Plus” societate cu răspundere limitată prin intermediul reprezentantului, avocatul Leu Vasile.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2015 și se menține hotărârea Judecătoriei Orhei din 09 iunie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către întreprinderea individuală „Tanasiev V” împotriva întreprinderii mixte „Standard-Vin Plus” societate cu răspundere limitată privind repararea prejudiciului material și încasarea dobânzii de întârziere.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic

Oleg Sternioală

Valentina Clevadi